

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра Господарсько-правових та суспільно-політичних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан

директор/декан

юридичного факультету

назва навчально-наукового інституту / факультету

Арсентьєва О.С.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« 05 » вересня 2024

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасна світова культура

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти

доктор філософії

(бакалавр, магістр)

Факультет / інститут (назва інституту, факультету)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
юридичний	03 «Гуманітарні науки»	034 – Культурологія	Культурологія

Київ – 2024

Розробники: Щербина М.М., доц., канд. філос. н., доц. _____ (підпис)
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання) _____ (підпис)

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання) _____ (підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри:
господарсько-правових та суспільно-політичних дисциплін

(назва кафедри)

Протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри: _____ (підпис) О.В. Шаповалова
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією:
Юридичного факультету

(назва навчально-наукового інституту/факультету)

Протокол № 2 від 25 вересня 2024 р.

Голова методичної комісії: _____ (підпис) Г.А. Капліна
(прізвище та ініціали)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Профіль дисципліни (мета, предмет, завдання, знання і навички)

Дисципліна спрямована на формування знань і навичок в галузі аналізу сучасної культури в Україні і світі та формуванню цілісного особистісного ставлення до сучасної культури і її феноменів і швидкоплинних змін.

Даний курс дозволяє виробити у здобувацької спільноти системне сприйняття закономірностей та особливостей культури сьогодення.

При вивченні дисципліни здобувачі/-ки опановують понятійний апарат дослідження сучасної культури та її проявів в повсякденності і мистецтві, уявлення про основні культурологічні парадигми розуміння сучасності, формування та еволюцію міфу та міфологічного мислення від архаїки до сьогодення, а також основні тенденції, форми та прояви сучасного мистецтва та масової культури та їхніх інтерпретацій (зокрема гендерної); основні риси та наслідки цифровізації культури.

1.2 Програмні компетентності

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та визначати шляхи їх реалізації.
2. ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних кодексів і професійної етики науковця, принципів академічної доброчесності, на засадах науковості та толерантності, усвідомлювати соціальну значущість професії викладача та науковця.
3. ЗК 8. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в культурології та дотичних до неї галузях.
4. ФК 1. Здатність аналізувати концептуальні засади культурології як науки, провідні напрями й етапи розвитку культурологічної думки.
5. ФК 2. Здатність досліджувати культуру як цілісність, конкретно-історичні явища культури і мистецтва в контексті культури, виявляти універсальні закономірності їх виникнення, еволюцію та функціонування відповідно до векторів розвитку суспільства в Україні та за кордоном.
6. ФК 5. Здатність до тлумачення та інтерпретації феноменів культури з використанням існуючих та власних теоретичних моделей, що передбачає переосмислення наявних і створення нових цілісних знань.
7. ФК 6. Здатність ґрунтувати власне наукове дослідження на знаннях методології загальногуманітарного та культурологічного аналізу процесів, явищ, артефактів, творів мистецтва і пам'яток культури.
8. ФК 9. Здатність розуміти, обґрунтовувати та сприяти вирішенню проблем та суперечностей сучасного культурного процесу, культури в добу Інтернет-технологій, постмодерністської та after-постмодерністської культурної ситуації.

1.3 Програмні результати навчання

В результаті вивчення дисципліни здобувач/-ка вищої освіти отримає:

1. ПРН 1. Розуміння шляхів розвитку і сучасних проблем фундаментальної та прикладної культурології, а також мистецтва в контексті культури.
2. ПРН 3. Знання методології культурологічного аналізу процесів, явищ, артефактів, творів мистецтва і пам'яток культури.
3. ПРН 5. Визначати основні напрями та закономірності розвитку культурології та культурологічної освіти в контексті світових інтеграційних та глобалізаційних процесів.

4. ПРН 6. Проводити аналіз соціально-культурних процесів з використанням сучасних методів моделювання та прогнозування, досліджувати культуру в її цілісності, вивчати конкретно-історичні явища культури та мистецтва, виявляти універсальні закономірності їх виникнення, еволюції та функціонування відповідно до векторів розвитку суспільства в Україні та світових тенденцій.
5. ПРН 8. Ефективно здійснювати інформаційний пошук відповідно до напрямку власних наукових досліджень, дотримуватись чинних норм авторського права та права інтелектуальної власності.
6. ПРН 12. Здійснювати професійну діяльність у соціальній взаємодії, що заснована на гуманістичних і етичних засадах. Дотримуватись норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, науковою та освітньою спільнотою.
7. ПРН 18. Дотримуватись принципу «навчання крізь життя» для постійного підвищення своєї конкурентоспроможності.

1.4 Навчальна робота за дисципліною

Дисципліна «Сучасна світова культура» є обов'язковою для вивчення здобувачами вищої освіти за освітньою програмою «Культурологія» III (PhD) рівня зі спеціальності 034 – «Культурологія».

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС – 4. Загальний об'єм 120 годин, лекції – 16 годин, практичні заняття – 16 годин, самостійна робота – 88 годин.

Мова викладання: українська, англійська.

Вид семестрового контролю: екзамен.

1.5 Передумови для вивчення

Освітній ступінь магістра, спеціаліста.

2 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
Тема 1. Специфіка та основні проблеми сучасної світової культури			
Лекції	Лекції. <i>Стислий зміст.</i> Специфіка сучасної світової культури. Вестернізація, європоцентризм, етноцентризм та їхні прояви. Інформація, інформатизація, інформаційне суспільство, інформаційна стурбованість. Homo informaticus як обличчя сучасності.	Наявність власного конспекту	
Практичні (семинарські) заняття	Тема. <u>Екологічне як нове нормативне, нове мистецьке та нове віртуальне</u> <i>Стислий зміст.</i> Екологічна проблематика та екостурбованість в сучасній культурі і повсякденності.	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні	1-12

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Прагматизм сучасної культури	Виконання завдань із самостійної роботи по темі	1-12
Тема 2 Сучасна культура і міф та міфи сучасної культури			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Культура в міфі, міфологічне в культурі – чи можливо розділити та розрізнити? Що є міфологічним світоглядом та міфологічним мисленням? Міф, символ, архетип. Теорії про міф та міфологічне мислення (Е. Кассіре́р, С. Лангер, К.Г. Юнг, Р. Барт, К. Леви–Стросс, Л. Леві-Брюль, М. Мід, А. Голан, А. Лосев та ін.). Простір і час. Міфологіка.	Наявність власного конспекту	
Практичні (семінарські) заняття	Тема. Міфологічні елементи культурних форм повсякденності. <u>Стислий зміст.</u> Міф-Мистецтво-Повсякденність. Стереотипи та стереотипізація – чому вони є міфологічними? Як це працює? Реіфікація. Символізація та ритуалізація.	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні	1-12
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Яким чином ми можемо бачити міфологічні елементи у соціокультурних реаліях (у політиці, повсякденності, наукових знаннях, що популяризуються (для пересічної людини) тощо) та у художньому відтворенні в візуальному мистецтві.	Виконання завдань із самостійної роботи по темі або написання есе	1-12
Тема 3 Глобалізація, культурна різноманітність та діалог культур			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Глобалізація та антиглобалізм в сучасному світі. Культурна ідентичність. Загальнолюдські цінності і культурні універсалії: проблема існування спільного знаменника. «Захід є Захід, а Схід є Схід, і їм не зійтися вдвох» – культурологічні вісі. Діалог культур: коли та як він є можливим.	Наявність власного конспекту	
Практичні (семінарські) заняття	Тема. <u>Стереотипізація та діалог культур.</u> <u>Стислий зміст.</u> Взаємо(не?)порозуміння. Культурна різноманітність та ксенофобія. «Ми» та «інші» – бінарні опозиції архаїки у сучасності. Расизм та етнічні стереотипи в сучасній культурі.	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні	1-12

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Проблеми перекладу та інтерпретації. Глобалізаційні проблеми в сучасній Україні	Переклад англomовного джерела	1-12
Тема 4 Сучасне мистецтво в світі сьогодення			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Модерн та постмодерн: порівняння та специфіка в царині мистецтва. Сучасні арт-практики. Інсталяція. Асамбляж. Хепенінг. Перфоменс. Флюксус. Боді-арт. Синтетичні види мистецтва. Нові мистецькі форми. Кінетичне і світлове мистецтво, сайт специфік арт, енваєрментал арт. Візуальне мистецтво. Сучасне українське мистецтво	Наявність власного конспекту	
Практичні (семінарські) заняття	Тема. <u>Мистецтво та віртуальність – різноманітність проявів</u> <u>Стислий зміст.</u> Інтернет та мистецькі практики. Субкультурне мистецтво. Інклюзивність, інклюзивне мистецтво. Мистецтво як активізм.	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні	1-12
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Нові мистецькі форми в сучасному українському і світовому мистецтві	Виконання завдань із самостійної роботи по темі або написання есе	1-12
Тема 5 Сучасна культура та мистецтво крізь гендерні лінзи			
Лекції	<u>Стислий зміст</u> Фемінність і маскуліність в популярній культурі. Реклама, медіа, фанфікшн. Феміністське осмислення мистецтва та культури. Тест Бехдель (Bechdel test).	Наявність власного конспекту	
Практичні (семінарські) заняття	Тема <u>Історія мистецтва чи історія чоловічого мистецтва?</u> <u>Стислий зміст.</u> Womantory як прихована історія. «Білим по білому». Тенденції до відродження жіночого досвіду та жіночого голосу в мистецтві та культурній пам'яті. Проекти, що допомагають цьому в Україні і світі (Ana Lopez Navahaz, Gendermuseum та проєкт «Beading the womantory», досвід антидискримінаційної експертизи в Україні та різних країнах світу).	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні	1-12
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Чи існує фемінність авторства? Жіноча мова мистецтва? Чи експеримент Н. Попової?	Виконання завдань із самостійної роботи по темі або написання есе	1-12

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
Тема 6 Масова культура			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Теорії масової культури. Основні напрямки масової культури. Масова культура у дискурсі постмодерну. Масова культура і homo informaticus. Проблема «віртуальної реальності».	Наявність власного конспекту	
Практичні (семінарські) заняття	Тема. <u>Рімейк як метод творення сучасної культури.</u> <u>Стислий зміст.</u> Рімейк як відновлення, перетворення, переосмислення.	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні	1-12
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Масова культура сучасної України	Виконання завдань із самостійної роботи по темі або написання есе	1-12
Тема 7 Цифрова культура в інформаційному суспільстві			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Цифровізація та цифрова повсякденність. Інтернет та ідентичність. Людина в віртуальності. Соціальні мережі. Текст, гіпертекст, відео. Кібер(не)безпека.	Наявність власного конспекту	
Практичні (семінарські) заняття	Тема. <u>Цифровий активізм в Україні і в світі.</u> <u>Стислий зміст.</u> Інтернет-активізм часів Революції гідності, #MeToo та #яНеБоюсьСказати, волонтерські рухи та ін.	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні	1-12
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Мистецтво у часи ізоляції – мережеві варіанти існування.	Виконання завдань із самостійної роботи по темі або написання есе	1-12
Підсумковий контроль		екзамен	60 – 100

3 РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Номер теми	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		лк	пз	лб	завд	с.р.		лк	пз	лб	завд	с.р.
1	21	4	4			13	21	4	4			13
2	17	2	2			13	17	2	2			13
3	16	2	2			12	16	2	2			12
4	16	2	2			12	16	2	2			12
5	16	2	2			12	16	2	2			12
6	17	2	2			13	17	2	2			13
7	17	2	2			13	17	2	2			13
Всього годин	120	16	16			88	120	16	16			88

4 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
<p><u>Знати:</u> навчальний матеріал в повному обсязі, зміст теоретичних концепцій, наукову та спеціальну термінологію.</p> <p><u>Вміти:</u> вільно, самостійно та аргументовано викладати навчальний матеріал, глибоко та всебічно розкривати зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговуватися науковою термінологією, аналізувати культурні проблеми, використовуючи як лінзи сучасних культурологічних парадигм, так і власні оригінальні думки, наводити аргументи на підтвердження власних думок, здійснювати аналіз та робити висновки, використовувати знання із суміжних дисциплін, пов'язувати вивчений матеріал із сучасною дійсністю і використовувати його для рішення практичних завдань. Мова здобувача або здобувачки повинна бути логічно обґрунтованою і граматично правильна.</p>			
82 – 89	B	добре	зараховано
<p><u>Знати:</u> навчальний матеріал в достатньому обсязі.</p> <p><u>Вміти:</u> обґрунтовано викладати навчальний матеріал, в основному розкривати зміст теоретичних питань, концепцій, вчень, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язувати задачі стандартним способом, послуговуючись основною науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань здобувачу/-ці не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.</p>			
74 – 81	C	добре	зараховано
<p><u>Знати:</u> значну частину навчального матеріалу, переважно більшість наукових понять.</p> <p><u>Вміти:</u> відтворювати значну частину навчального матеріалу, висвітлювати його основний зміст, виявляти знання окремих положень. Але здобувач/-ка не демонструє глибокого, всебічного</p>			

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає окремі неточності та помилки, які частково може виправити самостійно.			
64 – 73	D	задовільно	зараховано
<p><u>Знати:</u> лише основний матеріал хоча б на рівні визначень і основних понять та проблем.</p> <p><u>Вміти:</u> відповідати по суті питання і в загальній формі, розбиратися в матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, недостатньо правильні формулювання, порушена послідовність викладу матеріалу.</p>			
60 – 63	E	задовільно	Зараховано
<p><u>Знати:</u> не менше третини основних понять сучасної культури, а саме: зміст понять «сучасна культура», «сучасне мистецтво», «масова культура», «womantory», «глобалізація», «міф», «типи культурних форм», «культурна різноманітність»; «цифрова культура», назви та головні характеристики кількох сучасних видів мистецтва.</p> <p><u>Вміти:</u> фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладати окремі питання навчальної дисципліни, не розкриваючи зміст теоретичних питань і практичних завдань; володіти навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ; без істотних помилок відповідати на запитання, що потребують однослівної відповіді.</p>			
35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
<p><u>Знати:</u> лише елементарний матеріал: окремі фрагменти навчального матеріалу без демонстрації здатності об'єднати їх в систему.</p> <p><u>Вміти:</u> розкрити зміст понять «сучасна культура», «сучасне мистецтво», «масова культура», «культурна різноманітність» і охарактеризувати хоча б якусь (одну) характеристику сучасної культури та хоча б якусь (одну) характеристику сучасного мистецтва, але не вміти провести зв'язок між теоретичним матеріалом і культуротворчою практикою.</p>			
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
<p><u>Знати:</u> про існування повсякденного та мистецького рівня сучасної культури без розуміння їхніх характеристик.</p> <p><u>Вміти:</u> дати визначення понять «сучасна культура», «сучасне мистецтво», «масова культура», «культурна різноманітність».</p>			

5 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Аудиторія, обладнана мультимедійним проектором та екраном; курс в е-кампусі СНУ ім. В. Даля, Інтернет, відео- та аудіо зв'язок (на випадок дистанційного навчання).

6 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

6.1 Документи і форми навчально-методичного забезпечення дисципліни

Навчально-методичний комплекс дистанційного курсу дисципліни «Сучасна світова культура» на платформі MOODLE СНУ ім.В.Даля.

6.2 Джерела інформації

6.2.1. Рекомендована література: основна

- Європейська та українська культура в нарисах: Навчальний посібник / В. Старовойт, В. Леонтєва, Я. Білик та ін. – К., 2003.
- Міждисциплінарне пізнання закономірностей сучасного екранного дискурсу: зб. наук. пр. / Безручко О. В. та ін; відп. ред. Г. П. Чміль, І. В. Зубавіна. Київ, 2014. 239с. 15.
- Моженко М. Дигіталізація медіа і сучасна аудіовізуальна культура. Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство, 33. С. 91-98.
- Мультикультуралізм // Європейський словник філософій. Лексикон неперекладностей / Наукові керівники проекту: Барбара Кассен і Констянтин Сігов. – Київ: Дух і Літера, 2009. Т. 1. С. 326-329.
- Перотті Антоніо. Виступ на захист полікультурності. – Львів: Кальварія, 2001.
- Попович М. В. Нарис історії культури України. Київ : АртЕк, 1999. 728 с.
- Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть / ППСМ АМУ. К.: ВХ[студіо], 2008. ,188 с.: іл.
- Смирна Л. В. Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві: Монографія / Ін-т проблем сучасного мистецтва НАМ України, Київ: «Видавництво «Фенікс», 2017, 480 с.
- Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів: колективна монографія. / За загал. ред. проф. Ю.С. Сабадаш; редактори-укладачі: проф. Ю.С. Сабадаш, проф. І.В. Петрова. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 308 с.
- Тейлор Чарльз. Мультикультуралізм і «політика визнання». Київ: Альтерпрес, 2004. 172 с.
- Художня культура Європи: навч. посіб. / редкол.: Н. Є. Миропольська та ін.; Ін-т проблем виховання АПН України. Харків : Ранок, 2010. 192 с.
- Щербина М.М. Культурні форми повсякденності // Вісник Харківського національного університету, серія “Теорія культури і філософія науки”. – 2005. – № 708. – С. 42–46
- Barclay P. Computer Art: Contradiction in Terms? / P. Barclay // N.Y. Arts Magazine. – 2004
- Greenberg C. Avant-Garde and Kitsch [Електронний ресурс] / Clement Greenberg Режим доступу до ресурсу: <http://www.sharecom.ca/greenberg/kitsch.html>
- Johnston, S. I. (2018). *The story of myth*. Harvard University Press.
- Lewitt S. Paragraphs on Conceptual Art [Електронний ресурс] / Sol Lewitt – Режим доступу до ресурсу: <https://www.corner-college.com/udb/cproVozeFxParagraphs on Conceptual Art. Sol leWitt.pdf>.
- Shcherbina M. M. Between i and we-thinking: phenomenology, mythology, gender stereotyping / M. M. Shcherbina // Гендер. Екологія. Здоров'я : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 18–19 квітня 2019 р.). – Харків : ХНМУ, 2019. – С. 34–36.
- Shcherbina M. M. PERSONALITY ON THE INTERNET: COMMUNICATION, IDENTITY, GENDER // Проблема людини у філософії. Матеріали XXVII Харківських міжнародних Сквородинівських читань (27–28 вересня 2019 року) – Харків: 2019. – с. 434-438
- Wolf, Naomi. *The Beauty Myth*. Vintage Classics, 2015.

6.2.2. Рекомендована література: допоміжна

- Горський В. С. Глобалізація культури як проблема України. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/naukma/Spec/2002_20-1/21_gorsky_vs.pdf
- Мищенко М. М. Сучасна культура України (друга половина ХХ –початок ХХІ ст.) : навч.-метод. посіб. з курсу «Історія української культури». Х.: НТУ «ХПІ», 2014. 156с. URL: <https://www.kpi.kharkov.ua/archive/Articles/etic/Mishhenko-M.M.-Suchasna-kultura-Ukrayinymetodychka.p>

Сучасна культурологія: навч. посібн. для студентів вищ. навч. закл. / К.В. Кислюк, В.А. Суковата, З.І. Алфьорова, О.В. Титар, Г.П. Ковальова / за заг.ред.К.В. Кислюка. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 342 с.

Barthes, R. (2009). *Mythologies* (A. Lavers, Trans.). Vintage Books. (Original work published 1957). Retrieved from <https://soundenvironments.wordpress.com/wp-content/uploads/2011/11/roland-barthes-mythologies.pdf>

Bryant R. L. *The Democracy of Objects* / Levi R. Bryant. – Ann Arbor, Michigan : MPublishing, University of Michigan Library. – 316 p.

Feminism and Film. Ed. E. Ann Kaplan. – Oxford, New York: Oxford University Press, 2005.

Gilbert J. *Cultural Studies and Anti-Capitalism* / Jeremy Gilbert // *New Cultural Studies: Adventures in Theory* / [G. Hall, J. Valentine, J. Zylynska, B. Neilson and others] ; ed. by G. Hall, C. Birchall. — Edinburgh : Edinburgh University Press, 2006. — P. 181-198

Golan, A. (1991). *Myth and symbol: Symbolism in prehistoric religions*. Dorset Press.

Modleski Tania. *The Woman Who Knew Too Much: Hitchcock and Feminist Theory*. *New Cultural Studies: Adventures in Theory* / [G. Hall, J. Valentine, J. Zylynska, B. Neilson and others] ; ed. by G. Hall, C. Birchall. — Edinburgh : Edinburgh University Press, 2006. — P. 54-69.

Eliade, M. (1964). *Shamanism: Archaic techniques of ecstasy* (W. R. Trask, Trans.). Princeton University Press.
(Original work published 1951)

Jung, C. G. (1959). *The archetypes and the collective unconscious* (R. F. C. Hull, Trans.). Princeton University Press.
(Original work published 1954)

Lévy-Bruhl, L. (2018). *Primitive mentality* (L. A. Clare, Trans.). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315122458>
(Original work published 1922)

Lévi-Strauss, C. (1966). *The savage mind* (G. Weidenfeld & Nicolson, Trans.). University of Chicago Press.
(Original work published 1962)

[Note: "The Savage Mind" is the English title for "La Pensée Sauvage."]

What is visual culture? Jessica Evans and Stuart Hall in *Visual culture: The reader*. Ed. by Jessica Evans and Stuart Hall, 1999, 2005, SAGE Publication, L.